DZIENNIK URZĘDOWY
KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO

Nr. 4 (148) Równe, dnia 25 kwietnia 1938 r. ROK XV.

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

22

PRZEMÓWIENIE P. MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO PROF. W. ŚWIĘTOSŁAWSKIEGO

na 72 posiedzeniu Sejmu dnia 18 lutego 1938 r.

o podstawach wychowawczych pracy szkolnej.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ treść mego przemówienia w Komisji Budżetowej została rozesłana wszystkim członkom Izb Ustawodawczych, uważam za zbyteczne dawać sprawozdanie ogólne z prac resortu oświaty, tym bardziej, że na Komisji poruszyłem wiele spraw dość szczegółowo, a pod względem liczbowym wyczerpująco. W dzisiejszym przemówieniu chciałbym raczej omówić kilka spraw ogólnych, zwłaszcza zaś chodzi mi o przedstawienie tych zagadnień, które poruszone były na Komisji przez panów posłów.

Podczas dyskusji zwrócił się p. poseł Hoffman, abym na plenum przedstawił podstawy wychowawcze, na których Ministerstwo Oświaty opiera pracę wychowawczą w szkole. Apel ten przyjmuję tym chętniej, że uważam za wskazane w chwili obecnej wyraźnie się wypowiedzieć w tej tak ważnej sprawie.

Istotnie zagadnienie to nabrało u nas szczególnego znaczenia, zwłaszcza, gdy widzimy, że w innych krajach poczyniono próby oparcia podstaw wychowawczych na zasadach odmiennych, niż te, które od dawna przyświecały Europie.

Zacznę od uwagi natury ogólnej. Stoję na stanowisku, że zasady i ideały wychowawcze nie powinny zależeć od kierunku politycznego Rządu, ani od przeżywanych nastrojów politycznych. Zasady najbardziej ogólne i podstawowe powinny być silniejsze i trwalsze, aniżeli hasła dnia politycznego, trwalsze od systemów politycznych poszczególnych krajów. Gdy więc pod wpływem pewnych koncepcyj ideologicznych dokonywane są w innych krajach próby wprowadzenia zmian w tym, co stanowiło zasadniczą podstawę wychowawczą, samo życie powinno po upływie tego lub innego okresu czasu przejść do porządku dziennego nad tymi próbami.

Jednakże jesteśmy często niecierpliwi: wydaje się nam, że wyrównywanie pojawiających się odchyleń od równowagi, utrwalonej działaniem wiekowych tradycyj i zdobytego doświadczenia, trwa za długo i dlatego nie zawsze jesteśmy zdolni spostrzec, że i w tej dziedzinie działają czynniki automatycznie regulujące i usuwające wszelkie przerosty, których działanie wydaje się nam nieznośne i zagrażające normalnemu rozwojowi ludzkości. Należy jednak oceniać sytuację spokojnie. Podstawy życia zbiorowego oparte na trwałych i mocnych tradycjach są dość silne, aby po pewnym czasie opanować i przytłumić wszelkie wybujałości.

Stwierdzam, że ani w olbrzymiej większości narodu polskiego, ani u tych, którzy sprawują rządy, nie ma najmniejszej tendencji do zachwiania podstaw wychowawczych, opartych na kulturze własnej, wyrastającej na podłożu cywilizacji zachodniej, a zawartych w założeniach Konstytucji i w ustawach, ustalających zasady wychowania młodzieży polskiej.

Zdaję sobie sprawę, że ujęcie podstaw wychowawczych jest rzeczą bardzo trudną, że szkoła jest wprawdzie bardzo doniosłym, ale tylko jednym z czynników, wychowujących młodzież, spróbuję jednak przedstawić, jakimi zasadami kierujemy się w pracy nad osiągnięciem naszego celu podstawowego — przygotowania młodzieży do należytego spełniania obowiązków prawych i świadomych swych zadań obywateli Rzeczypospolitej.

Rozumiemy wszyscy, że wychowanie łączy się ściśle, jeżeli chodzi o pracę nauczycieli w szkole, z nauczaniem. Dopiero bowiem tak pojęta całość składa się na rozwój człowieka. Ze względu na rozległość tego zagadnienia muszę je zwęzić do zagadnień niemal wyłącznie wychowawczych, pomijając nie tylko sprawę kształcenia umysłu, ale także rozwoju estetycznego młodzieży.

1. Wieki rozwoju ludzkości wykazały, że wszczepienie zasad głębokiej etyki i moralności jest do osiągnięcia jedynie przez religijne wychowanie młodych pokoleń. Rozwijamy więc w młodzieży głębokie uczucia religijne, oparte o zasady wiary i etyki chrześcijańskiej, wdrażamy młodzież do stosowania tych zasad w życiu codziennym.

2. Młodzież powinna wyrastać w czci i poszanowaniu dla swych rodziców, powinna rozumieć rolę rodziny w życiu własnym i życiu zbiorowym. Nauczyciel powinien uczynić wszystko, co od niego zależy, aby wykształcić poszanowanie i zrozumienie roli rodziny u dzieci, które dla tych lub innych powodów pozbawione są częściowo lub całkowicie przywileju korzystania z ciepła rodzinnego ogniska, gdyż i one przecież będą zakładać, gdy dorosną, własne rodziny.

3. Powinniśmy rozwinąć w młodzieży miłość bliźniego. Uczucie to jednak nie może pozostawać czczym i pustym frazesem, młodzież powinna rozumieć, że miłość dla człowieka, współczucie dla jego niedoli, chęć jej ulżenia należy do najszczytniejszych i najwznioślejszych uczuć, które ludzkość zawdzięcza idei chrześcijaństwa. Realizacja tej idei wymaga od jednostki społecznego czynu, a nie zdawkowej filantropii, wkłada na nią obowiązek nieustannej walki o dobro wszystkich ludzi, zwłaszcza zaś tych, z którymi jednostka nieustannie się styka. Pobudzać powinna do systematycznej pracy, zmierzającej do podniesienia znaczenia człowieka i realizacji idei sprawiedliwości społecznej.

4. Młodzież powinna wynieść ze szkoły prawdziwe przywiązanie do swego narodu i Rzeczypospolitej i rozumieć jasno, że do dalszego rozkwitu Państwa może i powinna przyczynić się swą pracą każda jednostka. W pracy tej przyświecać muszą zasady, ujęte w dekalogu Konstytucji, a zwłaszcza nasza stara zasada „Salus Reipublicae suprema lex". Młodzież winna stale pamiętać, że niepodległy byt Polski w nienaruszalnych jej granicach jest największym dobrem, jakie posiadamy, i że żadnego wysiłku zaniechać nie możemy, aby ten byt niepodległy jak najbardziej umocnić i utrwalić. Z naszego położenia geopolitycznego wynika dla nas wszystkich konieczność stałej czujności i gotowości. Wypływa stąd obowiązek wyrabiania w młodym pokoleniu czynnej postawy duchowej wobec zadań związanych z obroną i wytrwałą walką o nienaruszalność granic, o moc i potęgę Rzeczypospolitej. Młodzież winna wyrastać w przeświadczeniu i jasnym rozumieniu, że gdyby nieprzyjaciel odważył się godzić w naszą niezależność lub w całość naszych granic, młodzież narówni z całym społeczeństwem stanąć musi do czynnej i bezwzględnej walki, przejawić całą siłę i wolę bezwzględnego zwycięstwa nad każdym, ktoby na wolność naszą i całość Rzeczypospolitej nastawał.

5. Stosunek młodzieży polskiej do niepolskiej i odwrotnie, oparty zarówno na uczuciu jak też na pierwiastku rozumowym, wynikać powinien ze zrozumienia osobliwości struktury etnograficznej Polski, ze znajomości tradycyj historycznych oraz z dążeń polski współczesnej do wytyczenia drogi, prowadzącej do tego, aby polska racja stanu rozumiana była przez wszystkich obywateli Rzeczypospolitej niezależnie od tego, jakim mówią językiem.

Rozumiemy dobrze, jak wielką ponosimy odpowiedzialność na tym właśnie odcinku. Młodzież zamieszkała na terenie etnograficznie mieszanym wyrasta, kształci się i wychowuje w czasie, gdy mniejszości narodowe same znajdują się w trakcie odnajdywania właściwej linii ideologicznej, utrwalającej ich ponownie nawiązany po upływie przeszło wieku stosunek do państwa i społeczeństwa polskiego. Jest to fakt ważny, często jednak zapoznawany.

Już jednak dziś chcemy, aby wychowująca się młodzież niepolska miała świadomość tego, że ma obowiązek poznania kultury polskiej i wyrobienia sobie dla niej szacunku, że przygotowuje się do rzetelnego spełniania przyszłych obowiązków obywatelskich, a w razie potrzeby do złożenia ofiary krwi i mienia. Chcemy też, aby cała wychowująca się młodzież rozumiała, że Polska w żadne zdobycze kultury innego narodu nie godzi, że dąży i dążyć będzie zawsze do zabezpieczenia swobodnego rozwoju tym wszystkim, którzy chcą rozwijać bogactwo swej kultury narodowej w ramach niepodległej Polski w nienaruszalnych jej granicach.

Za lojalnych obywateli Rzeczypospolitej uważamy jednak tylko tych, którzy są zupełnie uniezależnieni od jakichkolwiek rozkazów z zewnątrz lub wewnątrz, mogących godzić w całość i ustrój Rzeczypospolitej, lub podważać w świadomości obywateli podstawy, na których się opiera polska racja stanu.

Zdajemy sobie wszyscy sprawę, ile napotykamy trudności w tej części naszej pracy wychowawczej. Pracy tej nie zaprzestania nikt, komu dobro Rzeczypospolitej leży na sercu.

Jeżeli chodzi o kształtowanie jednostki, dążymy do urabiania silnych i prawych charakterów, do wyrobienia dyscypliny w pracy indywidualnej i zbiorowej, a jednocześnie śmiałej inicjatywy w pracy samodzielnej. Jednostka powinna zrozumieć, że życie wymaga tyleż samodzielności myśli i pracy, gdy chodzi o pchnięcie naprzód rozwoju i kultury duchowej i materialnej narodu, ile podporządkowa-

nia się, gdy chodzi o harmonijną współpracę z innymi, gdy potrzebny jest zbiorowy wysiłek, gdy dla celów wyższych, ogólnych jednostka ma obowiązek ulegania dyscyplinie zbiorowej.

Jasne rozgraniczenie tego, co musi być czynem indywidualnym człowieka, od tego, co powinno być aktem woli zbiorowej i zbiorowego czynu, odróżnienie, co jest wynikiem śmiałej postawy jednostki, a co zaprzeczeniem wymagań życia zorganizowanego, społecznego, nie przestaje być jednym z naczelnych zagadnień wychowawczych w Polsce. Wybujały indywidualizm lub może niechęć do współpracy z innymi utrudnia niejednokrotnie regulowanie życia zbiorowego. Będziemy musieli zawsze walczyć o to, aby zachowywana była równowaga pomiędzy śmiałym przejawem woli jednostki a racjonalnym podporządkowaniem się jej tam, gdzie tego wymaga dobro publiczne.

Troska o zdrowie dzieci i młodzieży, wzmacnianie fizycznej odporności jednostki, systematyczne i trwałe urabianie organizmu poprzez ćwiczenia cielesne, przygotowywanie w ten sposób obywatela zdrowego, zaprawionego do znoszenia trudów i niewygód i wszelkich przeciwności życiowych stanowi jedną z podstawowych zasad pracy wychowawczej. Jest to zarazem jeden z nieodzownych warunków przygotowania młodzieży do obrony Rzeczypospolitej.

Do osiągnięcia tych celów używamy całego szeregu dróg i środków, które same przez się rozwijają bogactwo duchowe umysłu ludzkiego i składają się na całość postawy duchowej jednostki.

A więc przede wszystkim młodzież musi poznać Polskę i jak najlepiej orientować się w roli, jaką odgrywają poszczególne ziemie w rozwoju Rzeczypospolitej jako całości, musi poznać gruntownie i ukochać mowę polską, ten cudowny środek wytwarzania istotnej głębokiej łączności jednostek tworzących naród, poznać i pokochać dzieje Polski, tworzące więź, łączącą obecne pokolenie z przeszłości.

W wychowaniu i wykształceniu młodzieży, zwłaszcza średnim i wyższym, poważną rolę odgrywa budzenie w poszczególnych jednostkach możliwie różnorodnych zainteresowań, stosownie do zdolności jednostek. Tą bowiem drogą Polska zasilana będzie w sposób najlepszy dobrze przygotowanymi i zamiłowanymi w swym fachu specjalistami, zdolnymi nie tylko do pełnienia swych obowiązków, ale także do wysiłków twórczych, zmierzających do doskonalenia form życia państwowego, kulturalnego, technicznego i gospodarczego.

Poza tym młodzież powinna sobie zdawać dokładnie sprawę, że naród polski musi mieć zapewnioną pełnię rozwoju na wszystkich odcinkach swego życia. Stąd wypływa szczególna konieczność stałego dopływu młodych sił do wszystkich zawodów. Błędów przeszłości nie wolno nam obecnie powtarzać. Na młodym pokoleniu leży przede wszystkim obowiązek wyrównania braków, które nam w spuściźnie zostawiła historia z okresów przedrozbiorowych i późniejszych zwłaszcza w rozkładzie sił zatrudnionych w najróżnorodniejszych zawodach, przede wszystkim zaś w zakresie handlu.

Usiłowałem w tym krótkim zarysie sformułować dla poinformowania Panów posłów, jakie są podstawy i idee przewodnie, którymi kierujemy się w pracy wychowawczej, aczkolwiek zdaję sobie sprawę, że jestem daleki od wyczerpującego ujęcia tego tak trudnego i rozległego zagadnienia.

23

USTAWA

z dnia 29 marca 1938 r.

o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 172).

Art. 1. (1) Skarb Państwa przejmuje wypłatę dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, do której obowiązane są gminy w myśl przepisów art. 11 ust. (3) ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662), w następujących terminach:

od dnia 1 kwietnia 1938 r. — w gminach wiejskich,

od dnia 1 kwietnia 1939 r. — w miastach nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych,

od dnia 1 kwietnia 1940 r. — w miastach pozostałych.

(2) W przypadku pozbawienia nauczyciela mieszkania, dostarczonego mu przed wejściem w życie ustawy niniejszej w budynku szkolnym lub innym budynku, stanowiącym własność gminy, obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie ciąży na gminie.

Art. 2. (1) Skarb Państwa będzie wypłacał dodatki na mieszkanie nauczycielom, którym gminy dostarczą mieszkań w nowowzniesionych budynkach szkolnych lub w innych nowowzniesionych budynkach, stanowiących własność gminy, jeżeli budynki te oddano do użytku po dniu 1 kwietnia 1938 r. W tych przypad-

kach gminom służy prawo pobierania czynszu za udzielone mieszkanie w wysokości, nie przekraczającej otrzymywanego przez nauczyciela dodatku na mieszkanie.

(2) Nie stosuje się przepisu ust. (1) do kierowników (nauczycieli kierujących) publicznych szkół powszechnych, którym dostarczono mieszkań w budynkach szkolnych.

Art. 3. Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *W. Świętosławski*

24

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 16 marca 1938 r.

o sposobie odgradzania posiadłości i działek.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 182)

Na podstawie art. 408 pkt. 13 oraz art. 416 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202), w brzmieniu ustawy z dnia 14 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 405) zarządzam co następuje:

I. Ogrodzenia w miastach i osiedlach, w których obowiązują przepisy policyjno-budowlane dla gmin miejskich.

§ 1. (1) Poszczególne posiadłości i działki powinny być odgraniczone od ulic, dróg publicznych oraz placów publicznych ogrodzeniem przewiewnym o wysokości nie przekraczającej 2,5 m.

(2) Ogrodzenie z wyjątkiem przypadków, przewidzianych niżej w § 2, może być wykonane w postaci niskiego krawężnika lub poziomych prętów metalowych, bądź barier drewnianych albo zastąpione przez żywopłot czy inne założenie ogrodnicze.

(3) W przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza, powołana do udzielenia pozwolenia na budowę, może zezwolić na zastosowanie ogrodzenia pełnego, o wysokości przez nią określonej.

§ 2. (1) Przy głównych arteriach komunikacyjnych, biegnących szlakiem dróg państwowych i wojewódzkich, powinno być stosowane lekkie ogrodzenie bez podmurówki, dające się łatwo usunąć.

(2) W przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza, powołana do udzielenia pozwolenia na budowę, może zezwolić na odstępstwa do przepisu zawartego w ust. (1).

§ 3. (1) Wysokość podmurówki ogrodzenia nie może przekraczać 1 m.

(2) Podmurówka i inne murowane części ogrodzenia powinny być wykonane z kamienia w stanie naturalnym lub obrobionym po kamieniarsku, z betonu, zacieranego na mokro i w ogóle z kamienia sztucznego albo z cegły.

(3) Podmurówka i inne murowane części ogrodzenia z cegły powinny być wykonane z trwałej cegły lub otynkowane albo wyłożone kamieniem w stanie naturalnym, łupanym, bądź obrobionym po kamieniarsku, albo licówką.

(4) Malowanie podmurówki i innych części murowanych ogrodzenia, wykonanych z kamienia naturalnego lub wyłożonych trwałą licówką, jest zabronione.

(5) Przy zastosowaniu zabarwienia otynkowanych części ogrodzenia należy je uskuteczniać przez wmieszanie farby do zaprawy.

§ 4. (1) Metalowe części ogrodzenia należy grafitować lub malować w barwach ciemnych, jak kolor grafitu, ciemnogranatowy, ciemnozielony i tp., — o ile te części nie są wykonane z metalu nierdzewiejącego, albo ich powierzchnie nie są utrwalone przez złocenie w ogniu lub w inny odpowiedni sposób.

(2) Ogrodzenie z drzewa powinno być wykonane ze sztachet heblowanych i pomalowane olejno lub inną trwałą farbą na kolor, harmonizujący z krajobrazem oraz z kolorem sąsiednich ogrodzeń i budynków, o ile kolor ten nie szpeci otoczenia.

(3) W przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza powołana do udzielenia pozwolenia na budowę, może pozwolić na odstępstwa od przepisów ust. (1) i (2), a w szczególności — na pozostawienia drzewa w ogrodzeniu w kolorze naturalnym, ewentualnie z zastrzeżeniem pewnych warunków.

§ 5. (1) Ogrodzenie i odgraniczenie, o których mowa w § 1 ust. (1) i (2), powinny być wykonane w jednakowej wysokości i o jednolitym typie dla ulicy, drogi lub placu albo ich części, przedstawiających element, wyraźnie wyodrębniający się z całości, poza tym powinny odpowiadać charakterowi otoczenie i nie powinny powodować zeszpecenia otoczenia albo krajobrazu.

(2) Sposób budowy, zarys, kolor oraz wysokość ogrodzenia, o ile nie zostały ustalone w prawomocnym planie zabudowania, ustala dla całej ulicy, drogi lub placu albo ich pewnego odcinka właściwa władza policyjno-budowlana, określona w art. 385, 388 lub 389 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli.

§ 6. (1) Niezabudowane place budowlane za zgodą władzy, określonej w art. 385, 388 lub 389 powołanego w § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, mogą być odgraniczone od ulicy prowizorycznych pełnym ogrodzeniem z drzewa o wysokości, wynoszącej co najmniej 1,8 m. i co najwyżej 2,5 m.

(2) Ogrodzenia o których mowa wyżej w ust. (1), powinny odpowiadać warunkom, określonym w § 4.

(3) Nad ogrodzeniem może być zastosowane zabezpieczenie z drutu, umieszczone nie niżej, niż na wysokości 2 m. ponad poziomem chodnika, a gdy nie ma chodnika, ponad poziomem otaczającego terenu. Władza może zażądać umieszczenia takiego zabezpieczenia w sposób niewidoczny od strony arterii komunikacyjnej lub placu publicznego.

§ 7. Bramy i furtki w ogrodzeniach powinny być otwierane w kierunku nieruchomości lub działek.

§ 8. (1) Ogrodzenia pomiędzy poszczególnymi posiadłościami i działkami powinny być przewiewne, o wysokości, nie przekraczającej 2,50 m.

(2) W razie, gdy ogrodzenie jest wzniesione na podmurówce, wysokość podmurówki nie może przekraczać 1 m.

(3) Nad ogrodzeniem może być urządzone zabezpieczenie z drutu, umieszczone nie niżej, jak 2 m. nad poziomem terenu.

(4) Części ogrodzenia, widoczne z ulic, dróg, placów publicznych i szlaków turystycznych, powinny być dostosowane pod względem konstrukcji i wyglądu do ogrodzenia przy tych ulicach, placach i drogach.

§ 9. Zabrania się budowania ogrodzeń w sposób, zagrażający bezpieczeństwu życia i zdrowia ludzkiego oraz zwierząt domowych. W szczególności, zabrania się pokrywania powierzchni murowanych części ogrodzeń — bitym szkłem.

II. Ogrodzenia w osiedlach, w których obowiązują przepisy policyjno-budowlane dla gmin wiejskich.

§ 10. Poszczególne posiadłości i działki, położone w obrębie osiedli, oraz zagrody, znajdujące się poza obrębem osiedli, mieszczące budynki mieszkalne lub gospodarskie, powinny być odgraniczone od dróg publicznych ogrodzeniem o wysokości, wynoszącej co najmniej 1 m. i co najwyżej 2,5 m.

§ 11. (1) Ogrodzenia, o których mowa w § 10, powinny być wykonane ze sztachet metalowych lub drewnianych, z siatki drucianej, z plecionki drewnianej, w postaci barier poziomych, z muru wykonanego z kamienia naturalnego, łupanego lub obrobionego po kamieniarsku, z muru otynkowanego, wreszcie z betonu zacieranego na mokro. Ogrodzenia mogą być zastąpione przez żywopłot albo inne założenie ogrodnicze.

(2) Władza, określona w art. 389 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli, może zezwolić na zastosowanie ogrodzenia lub odgraniczenia, określonego w § 1 ust. (2).

§ 12. (1) Ogrodzenie w postaci muru z cegły powinno być otynkowane.

(2) Przepis ust. (1) nie ma zastosowania do ogrodzenia, wykonanego z trwałej cegły lub obłożonego kamieniem albo licówką.

§ 13. (1) Zabezpieczenie metalowych części ogrodzenia powinno być uskutecznione w sposób, określony w § 4 ust. (1).

(2) W razie użycia drzewa do ogrodzenia, drzewo może być pozostawione w kolorze naturalnym, albo impregnowane (np. carbolineum) albo malowane farbą olejną lub inną trwałą farbą bez połysku.

(3) Do malowania nie wolno używać kolorów rażących i o barwie zimnej, a w szczególności — nie wolno używać barw: czerwonej, niebieskiej, jasnozielonej, jasnożółtej, białej.

§ 14. Przy malowaniu ogrodzeń z muru mają zastosowanie przepisy § 3 ust. (4) i (5).

§ 15. Sposób budowy i wygląd ogrodzeń w całym osiedlu powinien być jednolity dla ulicy, drogi lub placu albo ich części, przedstawiających element wyraźnie wyodrębniający się z całości; poza tym powinien odpowiadać otoczeniu i nie powinien powodować zeszpecenia otoczenia albo krajobrazu.

§ 16. Części ogrodzeń pomiędzy posiadłościami, widoczne z dróg publicznych i szlaków turystycznych, powinny być dostosowane pod względem konstrukcji i wyglądu do ogrodzeń przy drogach publicznych.

§ 17. Przy budowie ogrodzeń, przewidzianych w §§ 10 — 16, mają zastosowanie przepisy § 9.

III. Przepisy końcowe.

§ 18. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Z dniem tym tracą moc obowiązującą przepisy sprzeczne z przepisami tego rozporządzenia.

(3) Przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do nieruchomości państwowych, kolejowych oraz użytkowanych przez władze wojskowe.

§ 19. (1) Istniejące ogrodzenia, z wyjątkiem przypadków, określonych niżej w ust. (2), powinny być dostosowane do przepisów rozporządzenia niniejszego:

a) ogrodzenia na posiadłościach i działkach zabudowanych: w gminach miejskich — w 2 lata, w gminach wiejskich — w 3 lata od dnia ogłoszenia rozporządzenia niniejszego;

b) ogrodzenia na posiadłościach i działkach niezabudowanych — w 3 lata od tejże daty.

(2) Ogrodzenia, wzniesione po dniu 1 stycznia 1935 r., powinny być dostosowane do przepisów rozporządzenia niniejszego w 5 lat od dnia jego ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych

Sławoj Składkowski

25

USTAWA

z dnia 8 stycznia 1938 r.

o medalu „Za Długoletnią Służbę".

(Przedruk z Dz. U. R. P. nr 3, poz. 11 z dnia 19 stycznia 1938 r.).

Art. 1. Ustanawia się medal „Za Długoletnią Służbę".

Art. 2. (1) Medal o średnicy 35 mm brązowy, srebrny lub złoty nosi na stronie czołowej wyobrażenie orła państwowego w otoku stylizowanego ornamentu oraz napis: „Za Długoletnią Służbę", na odwrocie zaś cyfrę: na medalu brązowym „X", na medalu srebrnym „XX", a na medalu złotym „XXX", opartą na gałązce laurowej.

(2) Medal nosi się na lewej piersi, bezpośrednio po odznaczeniach państwowych polskich, a przed odznaczeniami zagranicznymi, na wstążce amarantowej o szerokości 37 mm z podłużnym pasem białym po środku o szerokości 11 mm.

Art 3. (1) Prawo do medalu uzyskuje się z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucyj publicznoprawnych.

(2) Po dziesięciu latach służby, pełnionej po dniu 11 listopada 1918 r. otrzymuje się medal brązowy, po dwudziestu latach—medal srebrny, po trzydziestu latach — medal złoty.

(3) Przerwy w okresach służby, zmiany stosunku służbowego lub opuszczenie służby nie stanowią przeszkód do otrzymania medalu.

Art. 4. (1) Nie otrzymują medalu osoby, skazane prawomocnym wyrokiem sądowym lub dyscyplinarnym, jeżeli w wyniku skazania nastąpiło rozwiązanie stosunku służbowego.

(2) Osoby, wymienione w ust. (1), przyjęte ponownie do służby, mają prawo do otrzymania medalu po przesłużeniu okresów, przewidzianych w art. 3, liczonych od dnia ponownego objęcia służby.

(3) Przepisy poprzedzające stosuje się odpowiednio do osób, z którymi rozwiązano z ich winy umowę o pracę.

Art. 5. (1) Medal nadają właściwi ministrowie, a w działach służby nie podlegających ministrom—właściwa władza naczelna.

(2) Ministrowie mogą uprawnienia swe w tym zakresie przekazać władzom bezpośrednio podległym.

Art. 6. Odznaczony ponosi koszty wykonania medalu.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów

Sławoj Składkowski.

26

INSTRUKCJA PREZESA RADY MINISTROW

z dnia 10 lutego 1938 r.

o nadawaniu medalu „Za Długoletnią Służbę".

(Przedruk z Monitora Polskiego nr 32 z dnia 10 lutego 1938 r.).

Na podstawie art 7 ustawy z dnia 8 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 11) wydaję instrukcję następującą:

Osoby objęte ustawą.

§ 1.

Prawo do medalu uzyskują pracownicy tak umysłowi, jak fizyczni, niezależnie od rodzaju i charakteru wykonywanej pracy, którzy pozostawali lub pozostają w stosunku służbowym do Państwa albo instytucji publiczno-prawnych, bez względu na to, czy podstawą zawiązania tego stosunku było mianowanie, wybór, czy też umowa.

§ 2.

Prawo do medalu służy w szczególności:

1) urzędnikom, niższym funkcjonariuszom państwowym (śląskim) i pracownikom kontraktowym we wszystkich działach zarządu państwowego,

2) sędziom, prokuratorom, pisarzom hipotecznym, notariuszom, esesorom i aplikantom sądowym w sądach powszechnych i szczególnych,

3) oficerom służby stałej i podoficerom zawodowym w wojsku i marynarce wojennej,

4) funkcjonariuszom Policji Państwowej (śląskiej), Korpusu Ochrony Pogranicza, Straży Granicznej i Straży Więziennej,

5) profesorom, zastępcom profesorów, nauczycielom i naukowym siłom pomocniczym we wszystkich zakładach naukowych państwowych i publicznych,

6) pracownikom przedsiębiorstw, monopolów, banków i innych instytucyj i zakładów państwowych oraz funduszów,

7) członkom i pracownikom organów zarządzających i wykonawczych samorządu terytorialnego oraz pracownikom przedsiębiorstw i zakładów tego samorządu,

8) członkom i pracownikom organów wykonawczych samorządu gospodarczego (izb przemysłowo-handlowych, rolniczych, rzemieślniczych, adwokackich itp.), oraz pracownikom przedsiębiorstw i zakładów tego samorządu,

9) pracownikom ubezpieczeń społecznych, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i innych związków i zakładów publiczno-prawnych.

Sposób zaliczania dziesięcioleci.

§ 3.

Do okresów dziesięcioletnich należy wliczać służbę rzeczywistą od daty zawiązania stosunku służbowego, nie wcześniej jednak, niż od dnia 11 listopada 1918 r.; do okresów tych wlicza się również czas obowiązkowej i ochotniczej służby wojskowej, a także czas ćwiczeń wojskowych.

Przepisów o korzystniejszym zaliczaniu czasu służby nie stosuje się.

Przerw w faktycznym pełnieniu służby w czasie trwania stosunku służbowego lub po jego rozwiązaniu, a przed zawiązaniem nowego stosunku, nie zalicza się. Za przerwę w czasie trwania stosunku służbowego uważa się okres czasu, który z mocy przepisów obowiązujących w danym dziale służby nie ulega zaliczeniu do służby czynnej.

Władze uprawnione do nadawania medalu.

§ 4.

Medal nadają:

1) w czasie trwania stosunku służbowego — właściwi Ministrowie, a w działach służby nie podlegających Ministrom — kierownicy właściwej władzy naczelnej, bądź też upoważnieni kierownicy władz bezpośrednio podległych w toku instancji;

2) emerytom państwowym oraz osobom otrzymującym zaopatrzenie na podstawie przepisów odrębnych (nie pobierającym wynagrodzenia umownego z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnej) — kierownicy właściwej, dla ostatnio pełnionej służby, władzy naczelnej, bądź też upoważnieni przez nich kierownicy władz bezpośrednio podległych w toku instancji, — na podstawie wniosku władzy lub instytucji wypłacającej zaopatrzenie;

3) osobom, które już nie pozostają w stosunku służbowym z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych, a nie pobierają zaopatrzenia emerytalnego — władza właściwa do nadawania medalu funkcjonariuszom (pracownikom) tego urzędu, instytucji, zakładu itp., w którym ostatnio dana osoba pełniła służbę.

Sposób i terminy nadawania medalu.

§ 5.

Nadanie medalu następuje z urzędu:

1) w czasie trwania stosunku służbowego:

— osobom, które już uzyskały lub do dnia 1 kwietnia 1938 r. uzyskają prawo do medalu brązowego — w terminie do dnia 15 maja 1938 r.;

— osobom, które uzyskają prawo do medalu (brązowego, srebrnego, złotego) po dniu 1 kwietnia 1938 r. w ciągu 8 tygodni od dnia uzyskania tego prawa;

2) emerytom państwowym oraz osobom, które otrzymują zaopatrzenie na podstawie przepisów odrębnych i nie pobierają wynagrodzenia umownego z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych, a którzy uzyskali lub uzyskają do dnia 1 kwietnia 1938 r. prawo do medalu — w terminie do dnia 1 października 1938 r.;

3) osobom nie pozostającym w stosunku służbowym z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych i które nie pobierają zaopatrzenia emerytalnego — po uprzednim stwierdzeniu w rejestrze skazanych czy osoby te nie były skazane na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych — w ciągu 6 miesięcy od dnia zawiadomienia o obecnym adresie.

W czasie trwania postępowania karnego lub dyscyplinarnego medalu nie należy nadawć.

Nadanie medalu będzie stwierdzone dyplomem według wzoru, załączonego do instrukcji niniejszej.

Zgłoszenia osób, którym medal nie został nadany.

§ 6.

Jeżeli nadanie medalu osobie. która uzyskała prawo do niego, nie nastąpi z urzędu

w terminach, ustalonych w § 5, osoba ta może wnieść zgłoszenie do władzy określonej w § 4.

Zgłoszenia można dokonać zarówno ustnie do protokółu, jak pisemnie.

Osoby pozostające w służbie powinny wnosić zgłoszenia w drodze służbowej.

Osoby wymienione w § 5, ust. 1, pkt. 3, dokonując zgłoszenia, powinny podać dane, stwierdzające uprawnienie do medalu (dokładny przebieg co najmniej 10-letniej służby z wyszczególnieniem miejsc służbowych).

Odmowa nadania medalu.

§ 7.

Orzeczenia władzy, stwierdzające brak warunków, uzasadniających prawo do medalu, powinny odpowiadać przepisom art. 75 i 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym. Orzeczenia te wydaje właściwa władza naczelna, która zawiadamia o tym każdorazowo Prezesa Rady Ministrów.

Orzeczenia wymienione w ustępie poprzedzającym należy doręczyć stronie najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty dokonania zgłoszenia.

Sposób noszenia medalu.

§ 8.

Osoby nieumundurowane mogą nosić bez ograniczeń i równocześnie (w służbie i poza służbą) pełne medale (złoty, srebrny, brązowy), miniatury, bądź wstążeczki. Sposób zaś noszenia medalu przez osoby umundurowane ustalą właściwi ministrowie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Rejestracja nadanych medali.

§ 9.

Rejestrację nadanych medali prowadzą władze uprawnione do ich nadawania.

Odnotowanie nadania medalu w aktach osobowych (wykazach służbowych i tp.) pracowników powinno odbywać się według zasad, ustalonych dla odnotowywania w aktach osobowych nadania orderów i innych odznaczeń państwowych.

Szczegółowe zarządzenia.

§ 10.

Właściwi Ministrowie wydadzą w ramach instrukcji niniejszej dalsze szczegółowe zarządzenia dla podległych (nadzorowanych) władz, urzędów, zakładów i instytucji.

Zarządzenia te należy dostosować do obowiązujących przepisów służbowych w poszczególnych działach służby.

§ 11.

W zarządzeniach, wymienionych w § 10, właściwi Ministrowie przekażą władzom bezpośrednio sobie podległym w toku instancji uprawnienia do nadawania medalu, zastrzegając sobie w każdym przypadku prawo wydawania decyzji odmownych.

§ 12.

Zarządzenia wymienione w § 10 ogłosić należy w dziennikach urzędowych.

§ 13.

Druk dyplomów wykonany będzie przez Drukarnię Państwową. Dyplomy doręcza władza, nadająca medale, bezpłatnie.

Medal będzie wybity przez Miennicę Państwową.

Uprawnieni będą nabywać medal na podstawie posiadanych dyplomów.

Statystyka nadanych medali.

§ 14.

Począwszy od 1939 r. w terminie do dnia 15 lutego każdego roku właściwe władze naczelne będą nadsyłać do Prezydium Rady Ministrów zestawienie ilości nadanych w roku ubiegłym medali z uwzględnieniem podziału odznaczonych, ustalonego w myśl §§ 2 i 5.

Prezes Rady Ministrów

Sławoj Składkowski

Władza

DYPLOM

Na podstawie ustawy z dnia 8 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 11) nadaję

P. . . . .

(nazwisko i imię, stanowisko służbowe lub stopień, tytuł lub funkcja)

BRĄZOWY (Srebrny, Złoty)

MEDAL ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

. . . . dnia . . . .

Podpis

Pieczęć

27

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr 15

z dnia 25 marca 1938 r. (II P-2079/38)

w sprawie świadectw szkolnych dla uczestników Junackich Hufców Pracy.

Rozszerzam postanowienia okólnika Nr. 56 z dnia 2 maja 1934 r. (II P-11659/33) w sprawie żołnierskich szkół początkowych na oddziały obowiązkowego dokształcania prowadzone w Junackich Hufcach Pracy według wydanych przez Komendę Główną Junackich Hufców Pracy „Wytycznych, programu wychowania i wyszkolenia". Zarazem zezwalam oddziałom Junackich Hufców Pracy na wydawanie świadectw z ukończenia obowiązkowego dokształcania w zakresie czterech niższych klas szkoły

powszechnej (I szczebel) tym junakom, którzy ukończyli z wynikiem pomyślnym obowiązkowe dokształcanie w Junackich Hufcach Pracy z zastrzeżeniem, że nauczanie to będzie podlegało opiece i nadzorowi władz szkolnych.

Opieka i nadzór winny oprzeć się na postanowieniach wspomnianego okólnika Ministerstwa Nr. 56 z r. 1934. Specjalnie koniecznym warunkiem jest wizytowanie przez Inspektora Szkolnego lub jego delegata zajęć dokształcania obowiązkowego w Junackich Hufcach Pracy oraz branie udziału w Komisji Egzaminacyjnej egzaminu końcowego.

W związku z powyższym należy wydać dalsze potrzebne zarządzenia.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek Błeszyński

28

OKÓLNIK KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO

z dnia 17 marca 1938 r. (Nr. II-5003/38)

w sprawie norm wynagrodzenia członków Komisji na egzaminach dojrzałości.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 3 marca 1938 r. Nr. II S-810/38 uchyliło ostatni ustęp pisma okólnego z dnia 25 września 1937 r. Nr. II S-844/37 (Dz. Urz. Kur. O. S. Woł. z 1937 r. Nr. 7, poz. 67 i Nr. 9, poz. 89), przywracając jednocześnie moc obowiązującą okólnikom Nr. 3 z dnia 9 stycznia 1932 r. (II S-22099/31) (Dz. Urz. Kur. O. S. Ł. Nr. 4, poz. 42 i Nr. 35 z dnia 13.III.1934 r. (II S-1480/34), pismo okólne Kuratorium z dnia 28 marca 1934 r.Nr. II-5602/34).

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki

29

OKÓLNIK MINISTERSTWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 marca 1938 r. Nr. Szt.-691/38

w sprawie kursu kierowników amatorskich zespołów instrumentalnych.

W lipcu 1938 r. odbędzie się w Krzemieńcu 3-ci kurs dla kierowników amatorskich zespołów instrumentalnych, organizowany przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na kurs mogą być przyjęci kandydaci, którzy nie przekroczyli 35 lat życia i pracują społecznie, jako czynni kierownicy jakichkolwiek zespołów instrumentalnych, przy czym pierwszeństwo mają kandydaci zgłoszeni przez związki lub instytucje społeczne.

Na kursie wykładane będą:
dyrygowanie orkiestrą i chórem,
elementarne wiadomości z teorii muzycznej,
solfeż,
instrumentacja na różne zespoły.

Poza tym słuchacze biorą obowiązkowy udział w chórze Muzycznego Ogniska Wakacyjnego oraz w konferencjach o pracy społecznej.

Dla słuchaczy zorganizowane będzie 10 audycyj muzycznych w wykonaniu najlepszych solistów polskich, oraz orkiestry symfonicznej i zespołu kameralnego. Przewidziane są również wieczory literackie, organizowane przez Wakacyjny Instytut Sztuki.

Kurs trwa 5 tygodni t. j. od 4.VII do 6.VIII.1938 r.

Słuchacze otrzymują naukę darmo, oraz mieszkanie i utrzymanie w internacie Liceum Krzemienieckiego za opłatą 85 zł. za cały kurs. Przejazd słuchacze opłacają sami przy czym w drodze powrotnej przysługuje zniżka 50% na P. K. P.

Zgłoszenia na kurs — wraz z wypełnionym kwestionariuszem oraz z deklaracją, mocą której kandydat zobowiązuje się przynajmniej do trzyletniej pracy społecznej, — należy nadsyłać do dnia 15 maja 1938 r. do Wydziału Sztuki Ministerstwa W. R. i O. P., Warszawa, Al. Szucha 25.

O przyjęciu na kurs zostaną powiadomieni kandydaci do dnia 15.VI.1938 r.

Naczelnik Wydziału

(—) Dr Wł. Zawistowski

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO — Równe, dnia 9.IV.1938 r.

Nr. I-OP. 6486/38.

Kurs kierowników amatorskich zespołów instrumentalnych.

Podając powyższy okólnik Ministerstwa, proszę P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcje i Kierownictwa Szkół w Okręgu o szczegółowe poinformowanie zainteresowanych o warunkach przyjęcia i o programie kursu, zachęcając ich równocześnie do zgłaszania się na kurs.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr. E. Nowicki

KWESTIONARIUSZ

dla ubiegających się o przyjęcie na kurs dla kierowników amatorskich zespołów instrumentalnych w Krzemieńcu.

1) Imię i nazwisko . . . .
2) Rok i miejsce urodzenia . . . .
3) Adres: . . . .
4) Wykształcenie ogólne: . . . .

5) Ewentualne wykształcenie muzyczne . . . .

. . . .

6) Stanowisko w zawodzie: . . . .

7) Dotychczasowa praca społeczna: . . . .

. . . .

. . . .

8) Działalność na polu muzycznym (uwzględnić szerzej rodzaj, zespoły, w których kandydat pracuje) . . . .

. . . .

. . . .

9) Na jakich instrumentach gra kandydat: . .

. . . .

Opinia organizacji społecznej do której kandydat należy: . . . .

. . . .

Data . . . .

. . . .

podpis

KOMUNIKATY

30

Polskie Towarzystwo Historyczne.

Kuratorium zawiadamia nauczycieli historii, że istnieje nader pożyteczna placówka naukowa p.t. „Polskie Towarzystwo Historyczne" (Zarząd Główny we Lwowie — Uniwersytet), które skupia w sobie ogół historyków polskich i reprezentuje całokształt interesów polskiej nauki historycznej, poświęca też wiele uwagi sprawom nauczania historii i dokłada wszelkich starań, by sprawy te były jak najlepiej postawione.

Pracę w tym kierunku rozwija w szczególności istniejąca od szeregu lat w ramach P. T. H. Komisja Dydaktyczna, mająca do swej dyspozycji specjalny organ p. t. „Wiadomości Historyczno-dydaktyczne", wydawane przez Zarząd Gówny T-wa obok ogólnego organu, jakim jest „Kwartalnik Historyczny". Oba te czasopisma pozwalają członkom T-wa utrzymywać żywy kontakt zarówno z rozwojem całej nauki historycznej, jak też w szczególności w dziedzinie zagadnień, dotyczących nauczania historii w szkołach.

Za nieznaczną stosunkowo wkładką członkowską w kwocie 20 zł. rocznie nabywa się prawo otrzymywania obu tych czasopism, przy czym nadmienić trzeba, że członkami T-wa mogą być również zakłady szkolne i t. p. instytucje.

Warunki pobytu wycieczek szkolnych w sezonie letnim w Gdyni.

Wzorem lat ubiegłych będzie Gdyński Związek Propagandy Turystycznej i w tym roku organizował ryczałtowo pobyty dla wycieczek szkolnych przybywających do Gdyni w sezonie letnim.

Ze względu na to, że na terenie Gdyni powstała ekspozytura Ligi Popierania Turystyki, obecnie Związek będzie organizował ryczałtowo pobyty dla wycieczek nie przy pomocy technicznej Wagon-Lits-Cook, jak to było w latach ubiegłych, lecz łącznie z Ligą Popierania Turystyki, której G. Zw. P T. jest członkiem.

Ceny ryczałtowych pobytów w tym roku będą zniżone, a mianowicie: pobyt jednodniowy obejmujący całodzienne wyżywienie, kwaterę z pościelą, zwiedzanie miasta oraz portu specjalną motorówką z przewodnikiem — razem od osoby 3.60 zł. (poprzednio 4.30 zł.), pobyt dwudniowy obejmujący jak wyżej, ponadto wyjazd statkiem na półwysep helski tam i z powrotem razem 8.50 zł. (poprzednio 9.70 zł.).

Przyjazd wycieczki szkolnej należy zgłosić na czas do biura Ligi Popierania Turystyki w Gdyni, ul. Pierackiego 2, albo do Gdyńskiego Związku Propagandy Turystycznej, które to biuro bezinteresownie załatwia wszelkie sprawy dotyczące pobytu wycieczki w Gdyni i na wybrzeżu.

Zamknięcie zwierzyńca żubrów w Białowieży.

Kierownictwo Parku Narodowego zawiadomiło, że na podstawie zarządzenia Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych z dnia 15.III. 1938 r. Znak. Ub. G. 273/53, z dniem 26 marca 1938 r. zwierzyniec żubrów w Białowieży został zamknięty dla publiczności na czas nieograniczony.

31

Konkurs na stanowisko kierownika publ. szk. powszechnej.

Na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 873) Kuratorium ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 5-klasowej publicznej szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Wierzbowcu, gm. Wyszogródek, pow. krzemienieckiego.

Szkoła mieści się w budynku własnym. Przy szkole znajduje się mieszkanie dla kierownika, składające się z 2 pokoi i kuchni.

Kandydaci, ubiegający się o powyższe stanowisko, winni odpowiadać warunkom, przewidzianym w art. 12 wyżej powołanej ustawy.

Podania należy wnosić drogą służbową do Pana Inspektora Szkolnego w Krzemieńcu w terminie czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego konkursu w Dzienniku Urzędowym Kuratorium.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Z działalności T-wa Popierania Budowy Publ. Szk. Powsz. na Wołyniu.

Protokół Nr 27

z posiedzenia Zarządu Wołyńskiego Komitetu Okręgowego T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, odbytego w dniu 21 marca 1938 r. o godz. 16,30 w gmachu Kuratorium Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w Równem.

Obecni: PP. 1) Nacz. J. Czystowski — Prezes,
2) Nacz. W. C. Eymontt—Członek Zarządu,
3) Nacz. R. Grochowski — Członek Zarządu,
4) Wiz. A. Schön—Członek Zarządu,
5) Rejent Z. Godlewski—Skarbnik,
6) Insp. Szkolny St. Panek—Członek Zarządu,
7) Inspektor Samorządu Wojewódzkiego — Członek Zarządu.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie ze Zjazdu Delegatów w Warszawie w dniu 13.III.38 r.
   a) sprawa V Tygodnia Szkoły Powsz.
   b) kino szkolne wędrowne
2) Podział pożyczek i subwencji na r. 1938
3) Wolne wnioski.

Na wstępie p. Inspektor St. Panek odczytał protokół Nr 26 z dnia 10.III b. r., który został przyjęty bez poprawek.

Ad. ptk. 2. Przystępując do tego punktu p. Naczelnik J. Czystowski zaznajamia zebranych z wpływami z poszczególnych Komitetów Obwodowych w Okręgu za rok 1937 wpłacone przez Koła i Szkoły.

1)	obw. Dubno . .	zł.	16.772,17
2)	„ Horochów .	zł.	6.012,36
3)	„ Kostopol . .	zł.	7.107,56
4)	„ Kowel . . .	zł.	14.236,61
5)	„ Krzemieniec	zł.	9.049,38
6)	„ Luboml . .	zł.	5.333,72
7)	„ Łuck . . .	zł.	14.267,95
8)	„ Równe . .	zł.	19.967,99
9)	„ Sarny . . .	zł.	5.818,40
10)	„ Włodzimierz	zł.	10.977,60

Zarząd Komitetu Okręgowego, biorąc powyższe dane pod rozwagę ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości leżących w pasie nadgranicznym, a to zgodnie z zaleceniem Zarządu Głównego w Warszawie, po dłuższej i ożywionej dyskusji zdecydował się ostatecznie na następujący podział pożyczek pomiędzy poszczególne Komitety Obwodowe na rok 1938:

1)	obwód dubieński . .	zł.	33.000
2)	„ horochowski .	zł.	14.000
3)	„ kostopolski .	zł.	43.500
4)	„ kowelski . .	zł.	40.000
5)	„ krzemieniecki	zł.	21.000
6)	„ lubomelski .	zł.	13.000
7)	„ łucki	zł.	28.000
8)	„ rówieński . .	zł.	55.000
9)	„ sarneński . .	zł.	21.000
10)	„ włodzimierski	zł.	22.000

Zarządy Komitetów Obwodowych w projekcie podziału pożyczek pomiędzy poszczególne gminy swego obwodu winny uwzględnić przyznanie pożyczek na niżej podane punkty budowlane:

pow. Dubno—na budowę szkoły w Ostrożcu zł. 5.000, Podzamczu zł. 5.000, Warkowiczach zł. 10.000,

pow. Horochów — na budowę szkoły w Aleksandrówce—gm. Kisielin zł. 4.000,

pow. Kostopol—na budowę szkoły w Siedliszczach M.—gm. Kostopol zł. 5.000, m. Kostopol zł. 5.000, gminie Berezne zł. 11.500 i gminie Ludwipol zł. 19.000 na budowę szkół wyłącznie w pasie nadgranicznym,

pow. Kowel—na budowę szkoły w Czersku zł. 1.000 i na budowę szkoły w Dosznie zł. 3.000,

pow. Krzemieniec — na budowę szkoły w Łanowcach — zł. 4.000,

pow. Równe—Zdołbunów — na budowę szkoły w m. Równem zł. 8.000 i na budowę szkoły w Zdołbunowie zł. 5.000, gminie Korzec zł. 5.500 i gminie Chorów zł. 6.000 na budowę szkół jedynie w pasie nadgranicznym tych gmin,

pow. Sarny — na budowę szkoły w Białowieży zł. 3.000 i Zarządowi Gminnemu w Kisoryczach zł. 9.000 na budowę szkół w tej gminie jako nagranicznej,

pow. Włodzimierz — na budowę szkół we Włodzimierzu zł. 5.000, Nowosiółkach zł. 2.000, Nikityczach zł. 4.000 i Mokrzcu zł. 5.000.

Jednocześnie Zarząd Komitetu Okręgowego przyznał jako bezzwrotne zasiłki na zakup pomocy naukowych i sprzętu gimnastycznego po zł. 100 dla każdej szkoły w następujących gminach:

pow. Równe	— gm. Hoszcza	zł.	1.500
pow. Zdołbunów	— gm. Sijańce	zł.	700
	— gm. Nowomalin	zł.	1.000
pow. Krzemieniec	— gm. Dederkały	zł.	1.200
	— gm. Łanowce	zł.	1.000
	— gm. Szumsk	zł.	1.000
	— gm. Białozórka	zł.	700

Ad. pkt. 1. P. Naczelnik J. Czystowski informuje zebranych, że do końca czerwca b. r. muszą być już ukończone przygotowania organizacyjne do V Tygodnia Szkoły Powszechnej. Materiał wartościowy zostanie rozesłany do Komitetów Obwodowych w ciągu m-ca maja, afisze barwne na Tydzień Szkoły wyda Zarząd Główny.

W czasie V Tygodnia Szkoły Powszechnej zostaną uruchomione wędrowne kina szkolne, które będą wyświetlały filmy o treści naukowej i rozrywkowej, a rozpoczną swą działalność najpierw w miastach i miasteczkach.

Opłaty wstępu do kina nie mogą być wyższe niż 20-groszy od osoby ucznia(nicy)

Na tym protokół zakończono.

Za Sekretarza (—) *W. Eymontt*

Prezes (—) *J. Czystowski*

Odpis.

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Rewizyjnej Zarządu Wołyńskiego Komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, odbytego dnia 1 kwietnia 1938 r. w gmachu Kuratorium Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w Równem.

Komisja w składzie:

1) P. Feliks Turczyński — Dyrektor K.K.O. — Przewodniczący
2) P. Włodzimierz Buczowski — Kierownik szkoły spec. — członek,

sprawdziła księgowość i rachunkowość Zarządu Komitetu Okręgowego T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w Równem za rok 1937.

Stan Kasy w dniu dokonywania rewizji wykazał saldo gotówkowe 412 zł. 14 gr., na r-ku czekowym P. K. O. zł. 74.578,71 i na książeczce oszczędnościowej P.K.O. Nr. 85.628-U zł. 72.775,69 co stanowi łącznie kwotę zł. 147,766 gr. 54. Stan ten okazał się całkowicie zgodny ze stanem faktycznym i książkowym oraz odnośnymi dowodami w postaci wyciągu z konta czekowego, oraz konta na książeczce oszczędnościowej P. K. O.

Komisja zbadała zamknięcia ksiąg: Dziennik Główna oraz kontowych Komitetu na dzień 31 grudnia 1937 roku i znalazła zapisy zgodne ze stanem rzeczywistym, wykazanym w sprawozdaniu za rok 1937. Komisja nadto zbadała na wyrywki pozycje rozchodowe i przychodowe za rok 1937 i stwierdziła, że wszystkie zapisy zostały dokonane zgodnie z odpowiednimi dokumentami, oraz usprawiedliwione rachunkami i pokwitowaniami.

Wszystkie asygnowania na budowę szkół były uskuteczniane ściśle i na podstawie odnośnych uchwał Zarządu Komitetu Okręgowego Towarzystwa.

W ślad za tym bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 1937 roku zamknięty sumą 1.306.697,64 ściśle odpowiada zapisom książkowym oraz odźwierciadla faktyczny stan finansowy Komitetu, Komisja zbadała księgi materiałów wartościowych i stwierdza należyte jej prowadzenie, jak również po zbadaniu na wyrywki materiałów wartościowych stwierdza zgodność pozostałości ze stanem książkowym i faktycznym.

Komisja konstatuje, że Zarząd gospodaruje bardzo oszczędnie, co należy podkreślić z uznaniem zwłaszcza w instytucji, dysponującej funduszami społecznymi.

Po zapoznaniu się jednak z dużą ilością pracy biurowej i rachunkowej biura, Komisja uważa, że zatrudnieni dwaj pracownicy powinni otrzymać wynagrodzenie przynajmniej w granicach minimum egzystencji, czyli co najmniej do 150 zł. miesięcznie.

Księgowość i rachunkowość prowadzi się wzorowo i dokładnie.

Wobec powyższego Komisja wnosi o przyjęcie do wiadomości bilansu zamknięcie na rok 1937 i sprawozdania rachunkowego na dzień 31 grudnia 1937 roku oraz udzielenia Zarządowi Komitetu Okręgowego absolutorium i wyrażenia pełnego uznania za spełnienie bardzo doniosłego i trudnego zarazem obowiązku społecznego.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
(--) *F. Turczyński*

Członek Komisji
(—) *Wł. Buczowski.*

Podziękowanie.

Zarząd Okręgowy Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych wyraża tą drogą podziękowanie dla członków— uczestników T-wa w publicznej szkole powszechnej w Orżewie, pow. rówieńskiego za wpłacenie na konto P. K. O. T-wa Nr 67912 złotych 3 i groszy 20, uzyskanych ze sprzedaży żołędzi, uzbieranych w lesie jesienią 1937 r.

MARIA ŻUŁKOSIOWA

O Wołynia więź duchową z Rzeczpospolitą.

Nie ma wśród nas nikogo, kto nie orientowałby się, że na czoło zagadnień, związanych z troską o przyszłość Państwa, wysuwa się problem obronności.

Nie zawsze jednak pamiętamy o tym, że obronność, to i liczna, bitna armia, i należyte przysposobienie wojskowe i odpowiednie wychowanie fizyczne — ale także właściwa i jednolita postawa społeczeństwa. Takiej zaś postawy oczekiwać można jedynie od narodu o konsolidacji głębokiej, opartej o wartości trwałe, nieprzemijające: od narodu o mocnej spójni kulturalnej, którą otrzymać można jedynie przez odpowiednie wychowanie.

Program, czyniąc kulturę Polski osią materiału, pozwolił w ten sposób nadawać wychowaniu piętno wyraźne i jednolite. Idea ta występuje w programach jako najważniejszy cel wychowawczy: „...ma się przyczyniać do osiągnięcia jednego z najistotniejszych celów szkoły powszechnej, wytworzenia głębokiej, zasadniczej więzi między wszystkimi obywatelami Państwa i wszystkimi jej warstwami społecznymi, ustalenia wspólnego, jednolitego poglądu w zakresie najbardziej zasadniczych problemów życia państwowego, w szczególności zagadnienia obrony terytorium Państwa". (program w szkołach pow. I st. str. 219).

Następnie podkreśla program szczególną wagę takiego wychowania w stosunku do młodzieży wiejskiej w szkołach I st. W rozdziale „Tematy" (str. 248) podaje etapy tej pracy, za czym znajduje swoje miejsce kwestia regionalizmu: „... aby dziecko wiejskie... poznawszy charakterystyczne cechy swego środowiska wytworzyło na tej podstawie właściwy pogląd na wartości kulturalne i gospodarcze wsi i na jej rolę w życiu państwa". W ostatnich słowach tego tekstu mieszczą się założenia, które w ostatnich czasach zyskały na aktualności, a to także w związku z obronnością Państwa. Poszczególne bowiem regiony Polski, zależnie od rodzaju swoich bogactw, spełnić mają w stosunku do potrzeb armii swoje specyficzne zadanie obrony.

W przemówieniu Pana Ministra W.R. i O.P. do młodzieży, wygłoszonym z okazji rozpoczęcia bieżącego roku szkolnego znajdujemy: „Kraj nasz jest nie tylko rozległy ale i osobliwy. Poszczególne bowiem jego ziemie różnią się znacznie między sobą pod wieloma względami. To też dokonać będziecie musieli pewnego wysiłku, aby należycie poznać swoją Ojczyznę i nauczyć się kochać i cenić każdy jej zakątek i rozumieć jego znaczenie dla życia i dalszego rozwoju całości kraju".

Nie jest rzeczą nową ani zasadnicza nasza idea wychowawcza, ani główny z jej czynników: oparcie o środowisko, region i aktualność społeczną, czy państwową. A jednak dobrze się stało, że w planie pracy naszego Inspektoratu znalazło się takie memento: „Ustalenie wytycznych korzystania z podręczników a to w związku z potrzebą uwzględniania przy wykonywaniu programu nauki przed innymi tematów geogr.-hist. (historia własnej wsi, miasta, regionu, wiadomości geograficzne o południowo-zach. regionach, nadto tematy historyczne wiążące Wołyń z całością Państwa Polskiego").

Polska chlubi się bogactwem i różnorodnością elementów regionalnych w swej kulturze. Zubożać tego bogactwa nie należy — owszem, na nim budować trzeba spoistość i więź całości. Jakkolwiek zaś najcenniejszą z więzi, jest więź duchowa, to jednak na poparciu przez rozum i interes może ona tylko zyskać. Stąd w regionalnych elementach należałoby wyraźnie i mocno podkreślać zależności gospodarcze, takie, które pozwolą się skonkretyzować, oprzeć na aktualnych i realnych przykładach i które nie stracą swej żywotności jutro — które są istotnymi czynnikami rozwoju i przyszłości regionu.

Jeszcze jedno zasługuje na uwagę w memento, o którym mowa. Występuje tu po raz pierwszy oficjalne wyróżnienie okolic południowo-zachodnich Polski i wskazanie, by je traktować wyjątkowo. Nauczyciel wołyński powinien tę „nowość" przyjąć z aplauzem. Ziemie południowo-zachodnie, związane z naszym ser-

cem najdroższymi nićmi, w materiale nauczania stanowią istną kopalnię drogocennych tematów i dają tyle możliwości, że można nimi operować i wówczas, gdy trzeba dziatwie dać przeżycia i wówczas, gdy chcemy przez jej umysł dojść do konkretnych i praktycznych wniosków.

Realizacja zagadnienia więzi Wołynia z całością Państwa Polskiego polega na podkreśleniu wspólnych kart przeszłości, na poznaniu dokładnym swojego i innych regionów Polski, w konsekwencji czego następuje zrozumienie wzajemnej zależności w dziedzinie kulturalnej i gospodarczej, wspólnych celów, interesów i zamiłowań; oraz na wprowadzeniu młodzieży w takim stopniu w kulturę Polski, by tego wyrazem mógł być ustalony, na różne przejawy naszego życia społecznego i państwowego, światopogląd. Rozumiem, że ze względu na wiek dzieci, kończących szkołę powszechną, „światopogląd" ten będzie się różnił swą formą od światopoglądu dojrzałego — będzie jednak fundamentem, na którym ten dojrzały światopogląd stanie. „Szkoła daje swoją tradycję, swoją dyscyplinę, to szkoła stwarza świat, któremu pozostajemy wierni!" (M. Wańkowicz).

Realizacja naszej idei pójdzie ze względu na układ programu do Warszawy, jako stolicy naszego Państwa i siedziby Prezydenta.

Kierunek ku Warszawie jest współczesny opracowywaniu zagadnień związanych z poznaniem swojej miejscowości, okolicy, regionu. I tego także wymaga program, jak również konsekwencja naszego planu, przy czym należy przyjąć, iż te ostatnie tematy muszą najpierw wystąpić od strony dziecka, potem dopiero od strony nauczyciela. Młodzież musi czuć zupełną swobodę w swojej odrębności, a nasze zasady mogą się w niej utrwalić tylko drogą nataralnej i prostej asocjacji.

Następnie dopiero, gdy możliwości poszczególnych przedmiotów otworzą nam drogę, przejdziemy do tematów o ziemiach południowo-zachodnich. Stanie się to wtedy, gdy geografia i historia wydzielą się z materiału nauczania, jako przedmioty odrębne, a więc w trzecim, czwartym i starszych rocznikach, oraz wówczas, gdy wśród innych kolej na te tematy nadejdzie. Można by jednakże w geografii przejść z Wołynia bezpośrednio w te ziemie, dla zaznaczenia, że zwiedzimy najpierw te okolice, bez których Wołyń nie mógłby się obejść. Mam wrażenie, że program nas w tym kierunku nie krępuje.

Nasilenie pracy największe, będzie miało miejsce na ostatnim roczniku szkolnym.

Skoncentruje się praca nasza na przedmiotach: geografii, historii, języku polskim. W tym też materiale trzeba się zorientować przy planowaniu pracy. Przystępując do tej czynności, nauczyciel zwraca się, przede wszystkim do podręczników. Nasze podręczniki jednak, gdy mowa o Wołyniu, nie uwzględniają materiału regionalnego w takim stopniu, by mógł on być punktem wyjścia i dać pożądane nastawienie. Przewidywał to program: „...książki... przeznaczone dla szkół całego obszaru Polski, nie mogą w dostatecznej mierze uwzględniać zróżnicowanego wiejskiego materiału środowiskowego i regionalnego". (str. 252) Są więc podręczniki pod tym względem uniwersalne, w znaczeniu ujemnym.

Niedobrze jest, jeśli się podręcznik wykorzystuje szablonowo. A już całkiem źle jest, gdy się tak postąpi na Wołyniu. Region nasz musi być nie tylko punktem wyjścia, ale ma otrzymać specjalne naświetlenie, a w związku z tym, inne tematy muszą być podane zależnie od stosunku ich do zagadnienia regionalnego. Brak odpowiednich możliwości w podręczniku nie może nas zwolnić od dążenia do realizacji takiego stanowiska. Trzeba więc sobie radzić, mimo że podręcznik ułożono szablonowo.

Otóż w tej potrzebie przychodzi nam w sukurs program. A zatem przy rozkładzie materiału, należy z góry przewidzieć które tematy ze względu na region i nasze założenia, traktowane będą specjalnie: rozszerzone, rozbudowane, czy ograniczone; otrzymają podkreślenie wyjątkowe, czy też wystarczy im opracowanie przeciętne. Innymi słowy: tu, na Wołyniu. rozbudujemy i rozszerzymy tematy, dotyczące Wołynia, a tematy dotyczące jego więzi z Państwem i ziemiami południowo-zachodnimi otrzymają podkreślenie specjalne.

I tak wśród tematów geograficznych, związanych z naszym zagadnieniem rozróżniłabym trzy grupy: 1) tematy, wynoszące tę część Polski do wysokości świętości narodowych. Przykład: Kraków — groby królów, grób Marszałka. 2) podkreślające piękno przyrody i folkloru, dzieł sztuki. Przykład: góry, Zamek Wawelski, ołtarz Wita Stwosza, przedmioty podziwu cudzoziemskich turystów. 3) wykazujące bezcenną wartość realną. Przykład: kopalnie, przemysł.

Nawiązując do tego, że młodzież musi zrozumieć wzajemną zależność regionów, i to zrozumienie ma dać wzmocnienie więzi duchowej, podam przykładowo rozwinięcie tematów z grupy trzeciej. Zagadnienie: „Wołyń bez Śląska byłby skazany na zastój i ubóstwo". Rozbudowa zagadnienia: brak węgla, narzędzi i maszyn rolniczych, brak rynku zbytu dla wołyńskich płodów rolniczych. Nadwrót, związek i współpraca ze Śląskiem daje Wołyniowi dobrobyt: narzędzia rolnicze, na-

wozy sztuczne, podnoszą wydajność zabiegów rolniczych; zbyt płodów i ich przewóz wymagają rozbudowy dróg komunikacji i urządzeń technicznych, komunikacja zbliża Wołyń do kultury, kultura daje dobrobyt (możliwość rozwoju przemysłu rolniczego, fabrykacji przetworów mięsnych, owocowych i t. p.).

Jest przy tym sposobność do pobudzenia dumy obywateli wołyńskich: oto i Śląsk potrzebuje Wołynia. Skąd bowiem sprowadzałby żywność? Rozwój Wołynia uzależniony jest od tej współzależności. W razie niebezpieczeństwa, Śląska bronić będziemy: i dlatego, że jest nasz, i dlatego, że wspólnie z nami zdobywał niepodległość, i dlatego, że jest nam potrzebny!

Z kolei przechodzę do tematów historycznych. Te, które domagają się na Wołyniu specjalnego opracowania, podzieliłabym na grupy następujące: 1) w których Wołyń występuje jako teren działania Polski. Przykład: B. Chrobry ciągnął do Kijowa przez Wołyń, Łuck i t. d. 2) w których Wołyń i inne ziemie polskie ukazują się w analogicznych sytuacjach, zwłaszcza, gdy dzielą niedolę: napady Tatarów, rozbiory i zabory. 3) które wykazują wspólne wysiłki. Przykład: walki o niepodległość z udziałem Wołynia. 4) które mówią o wspólnym dorobku pokojowym. Przykład: Liceum Krzemienieckie, Ostróg n. H. w Złotym Wieku. 5) które zostawią rozwój Wołynia pod opieką polską a pod opieką innych. Przykład: najwyższy rozwój Wołynia, zwłaszcza miast przypada na okres Jagiellonów, po przyłączeniu do Polski. W czasie zaborów upada zupełnie. Obecnie w Polsce Odrodzonej postęp ogromny i szybki.

Rola innych przedmiotów może być w tej pracy dobrze wyzyskane. Arytmetyka pozwoli obliczać i zestawiać ciekawe cyfry: odległości, zaludnienia, cen produktów (koniecznie zgodnych z cenami rynkowymi!), kosztów przewozu, kosztów wycieczek szkolnych i t. p.

Przyroda martwa pokaże dziatwie płody kopalniane i zaznajomi ją z urządzeniami fabrycznymi. Zajęcia praktyczne mogą korelować przez wyzyskiwanie regionalnych motywów w pracach ręcznych, przez sporządzanie odpowiednich kolekcji regionalnych do wymiany, czy też w inny jeszcze sposób. Podobnie, do wyzyskiwania motywów regionalnych mogą służyć niektóre lekcje z ćwiczeń cielesnych. Na koniec pozostaje j. polski i śpiew, na których nastąpi ostateczne wykończenie zagadnień. Język polski dlatego, że jest przedmiotem ogniskowym i że zezwala na humanistyczne ujęcie poznawanych na geografii, czy historii tematów, przez co owi z dalekich stron ludzie, przedstawieni w otoczeniu swej rodziny, na tle domu, czy warsztatu, wzruszający nas często szlachetnym uczynkiem, czy dobrocią serca, stają się tutejszej dziatwie bliscy, podobni nieraz do ich ojców, matek lub krewnych.

Czytanki z książek polskich dają nauczycielowi zwykle materiał już gotowy, trzeba tylko na opracowanie cyklów o ziemiach wyróżnionych, przewidzieć w rozkładzie więcej godzin lekcyjnych, by czytanki wszechstronnie wykorzystać, a często - gęsto uzupełniać artykułem, z Płomyka czy fragmentem z dobrej książki (np. z Potopu o tym, jak górale śląscy obronili króla przed Szwedami). Przemawia też język polski do żywego umysłu dziatwy bogactwem form pracy: mogą dzieci pisać listy, sprawozdania, układać teksty ogłoszeń, przemówień, dialogów, inscenizacyj. Ten też przedmiot pozwala nauczycielowi na przeprowadzenie syntezy w zakresie opracowanych już skąd inąd zagadnień, w rodzaju np. takiego zestawienia: „Wołyń a Śląsk", przy czym również należy pamiętać, że od ujęcia tematu zależy reakcja psychiczna dziecka. A więc sformułowanie tematu w sposób: „Co wiem o Wołyniu, a co o Śląsku" przyniesie efekt znacznie mniejszy, niż odpowiedź na temat zredagowany następująco: „Rozmowa Wołyniaka ze Ślązakiem" — „Co działo się w towarowym wagonie kolejowym Wołyń — Katowice" — „Co jaskółka-wędrowniczka opowiedziała małej Wołyniance o śląskim mieście" i t. d. i t. d.

Z innej strony wykorzystamy j. polski w kl. III tam, gdzie zastępuje on inne, niesamodzielne jeszcze przedmioty, „wprowadzając w świat" małe dzieciaki. W tym to czasie, dzieci zasłuchane w opowieść, jak to było przed laty tu, gdzie teraz żyjemy, zasłuchane w legendy i klechdy miejscowe, posłyszą o podaniach innych: Lechu, Kraku i Wandzie. Ale z uwagi na nasze zagadnienie, możemy im opowiedzieć o św. Kindze (pierścień w soli) i św. Jadwidze Śląskiej, nawet o dzieciach z Głogowa.

Śpiew postawiłam obok języka polskiego. ponieważ ma on dla dzieci wołyńskich specjalną wymowę i przypisuję mu dużą rolę w uczuciowym kojarzeniu wyobrażeń. Spełniać więc może duże zadanie wychowawcze. Oba te przedmioty, mogą wyrównać wszelkie nierówności i chropowatości na materiale innych przedmiotów.

Bardzo ważnym czynnikiem w realizacji zagadnienia naszego, jest jeszcze atmosfera pracy i otoczenia, która zresztą nie tylko w szkole, ale we wszystkich dziedzinach życia decyduje o powodzeniu akcji. Decyduje o atmosferze szkoły, oczywiście osoba nauczyciela i jego stosunek do pracy: aktywny, czy bierny,

gorący, czy chłodny, umiejętny, czy nieudolny. Lecz swoje cegiełki wniosą też i inne elementy: symbole państwowości polskiej, należytą troską i poszanowaniem otoczone; akcesoria takie, jak dobrane odpowiednio fryzy, obrazki i okazy regionalne, aktualne do zagadnień napisy i hasła. „Gazetka ścienna", może tu być pomocną trzeba tylko specjalnie wyróżniać w niej odpowiednie artykuły i korespondencję. „Gazetka" może stanowić jeden z bardziej konkretnych wyrazów łączności, podczas gdy radio (jesli jest w szkole) będzie wyrazem zbliżenia.

Pozostają jeszcze do wykorzystania organizacje, które wiele życia wprowadzają w atmosferę szkolną: umożliwiają młodzieży przyjęcie bardziej czynnej postawy, swobodę inicjatywy, różnorodność form pracy.

Jednym z bardzo wymownych wyrazów jedności i więzi ziem polskich, jest armia, w której wszyscy obywatele, bez różnicy narodowości i religii, służą sprawie obrony naszych wspólnych dóbr kulturalnych i materialnych. Z przedstawicielami tej armii, miejscowymi, czy za miejscowymi nawiązałaby któraś z organizacyj szkolnych kontakt. Napewno też znajdziemy sposobność bo podkreślenia, że właśnie na terenie służby wojskowej spotykają się Wołyniacy ze Ślązakami, Krakowiakami i t. d. i że przez okres wspólnego w wojsku pobytu, zawiązuje się między nimi bliska przyjaźń.

Również któraś ze szkolnych organizacyj (np. P. C. K.) mogłaby kontynuować korespondencję, zapoczątkowaną na j. polskim. Bez nawiązania i utrzymywania takiego kontaktu, uważam, że praca nasza byłaby ciałem, krwi pozbawionym. Znaczenie korespondencji międzyszkolnej jest znane i uznane, a w świetle zamierzeń, o których mowa, nabiera wyjątkowej wartości. Korespondencja da dzieciom mnóstwo przeżyć, wzbudzi napewno wiele zainteresowań: jedne będą pytały swoich adresatów o zabytki, inne będą się informowały o warunki pracy ojca, nieznanego kolegi, który jest górnikiem, inne będą chciały otrzymać jakieś próbki kopalin, minerałów, czy wyrobów. Rozbudzone zainteresowania same będą dzieciom wyznaczały dalsze etapy zbliżenia i znajomości. Jestem pewna, że dzieci, w naturalnej tych zainteresowań konsekwencji, upomną się o wycieczkę na Śląsk, do Krakowa, w góry.

Nabytki Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Równem.

Nabytki w dziale pedagogiki.

Ajdukiewicz K. Logiczne podstawy nauczania. W-wa, 1934. s. 79.

Baranowski M. Pedagogika. Wyd. 12. W-wa, 1925. s. 131.

Baumgarten F. O charakterze i jego kształceniu. W-wa, 1937. s. 38.

Biliński J. Nauczanie j. polskiego w niższem gimnazjum i wyższych klasach szkół powszechnych. Poznań, 1929. s. 183.

Hessen S. Szkoła i demokracja na przełomie. W-wa, 1938. s. 499.

Jaśkiewicz A. Współżycie uczniów szkoły powszechnej w Piaskach. W-wa, 1938. s. 28.

Leśniewska S. H. Dokształcanie wychowawców zakładów opiekuńczych. W-wa, 1937. s. 42.

Łasiewicka A. Praca wychowawcza i propagandowa w bibljotece dziecięcej. W-wa, 1935. s. 26.

Nawroczyński B. Zasady nauczania. Wyd. 3. Lwów, b. r. s. 438.

Ostrowski J. Realizacja wychowania obywatelskiego w szkole. W-wa, 1938. s. 92.

Przyczynki. Przyczynki do dziejów wychowania i oświaty w Polsce. II. Lwów 1911. s. 471

Suchodolski B. Liceum ogólnokształcące. Lwów, 1938. s. 56.

Szurek J. F. Podstawy nauczania arytmetyki i geometrii w szkole powszechnej. Lublin, 1937. s. 216.

Nabytki w innych działach.

Badania. Badania niedomagań samochodu i ich usunięcie. W-wa, b. r. s. 61.

Bazin R. Charles de Foucauld explorateur du Maroc. Paris, 1921. s. 489.

Beebe W. Galápagos. W-wa, 1938. s. 348.

Bernacki L. Teatr, dramat i muzyka za Stanisława Augusta. T. I. II. Lwów, 1925.

Biegeleisen L. W. Wstęp do nauki ekonomii politycznej. T. I. W-wa, 1937. s. 537.

Birkenmajer J. Bogarodzica Dziewica. Analiza tekstu treści i formy. Lwów, b. r. s. 192.

Blaize J. L'ast de dire dans la lekture et la récitation. 8. éd. Paris, 1926. s. 320.

Borowy W. Kamienne rękawiczki. W-wa, 1932. s. 357.

Brahmer M. Petrarkizm w poezji polskiej XVI wieku. Kraków, 1927. s. 244.

Bystroń J. S. Publiczność literacka. Lwów, 1938. s. 411.

Caro L. Prawa ekonomiczne a socjologiczne. Lwów, 1935. s. 51.

Chłędowski K. Ostatni Walezyusze. W-wa, b. r. s. 443.

Chrzanowski J. Marcin Bielski. Wyd. 2. Lwów, 1926. s. 351.
Cuénot L. La génèse des espèces animales. 3. éd. Paris, 1932. s. 822.
Czachowski K. Wacław Sieroszewski. Lwów, 1938. s. 155.
Czekowski F. Zarys ogólnej rachunkowości państwowej. Lwów, 1938. s. 223.
Daszyński J. Wielki Człowiek w Polsce. W-wa, 1925. s. 40.
Dobrzycki S. Z dziejów literatury polskiej. Kraków, 1907. s. 303.
Drach E. Redner und Rede. Berlin. b. r. s. 240.
Dryjski A. Mózg i dusza. W-wa, 1938. s. 288.
Ferenczi J. Trudności demograficzne międzynarodowej polityki społecznej. Kr. 1934. s. 39.
Filar W. Kardynał Richelieu i jego dzieło. Lwów, b. r. s. 44.
Foerster F. W. Religje a kształcenie charakteru. Poznań, 1930. s. 549.
Ford H. Moje życie i dzieło. Wyd. 2. W-wa, 1925. s. 276.
Galle L. Wojciech Bogusławski. W-wa, 1925. s. 240.
Gąsiewicz S. Terenoznawstwo, kartoznawstwo i zdjęcia terenu. Wyd. 3. W-wa, 1931. s. 198.
Germain L. La faune des lacs, des étangs et des marais. Paris, 1925. s. 315.
Germain L. La vie des animaux à la surface des continents. Paris, 1932. s. 260.
Goethe J. W. Faust. Cz. I. Przełożył W. Kościelski. W-wa, 1937. s. 228.
Goldschmidt R. Die Lehre von der Vererbung. 3. Aufl. Berlin, 1933. s. 216.
Guyénot E. L'hérédité. 2. éd. Paris, 1931. s. 470.
Hartleb K. Kultura Polski. Wypisy źródłowe. Lwów, 1938. s. 349.
Heil H. Das Leben unserer Pflanzengesellschaften. München, 1933. s. 141.
Heinze A. Kultura augustowska. Lwów, b. r. s. 176.
Hertwig R. Abstammungslehre und neuere Biologie. Jena, 1927. s. 272.
Janik M. Hugo Kołłątaj. Lwów, 1913. s. 642.
Jeżewski M. Przenoszenie obrazów na drodze elektrycznej i telewizja. Lwów, 1938. s. 104.
Kapitaniak L. Działanie i obsługa motocykla. Wyd. 2. W-wa, 1935. s. 182.
Kapitaniak L. Działanie i obsługa samochodu. Wyd. 2. W-wa, 1937. s. 175.
Karłowicz J. Słownik gwar polskich. T. I—VI. Kraków, 1900/1911.
Karpiński K. Stenografia polska. Lwów, 1938. s. 148.
Kot S. Rzeczpospolita Polska w literaturze politycznej Zachodu. Kraków, 1919. s. 253.
Kot S. Wpływ starożytności klasycznej na teorye polityczne Andrzeja Frycza z Modrzewa. Kraków, 1911. s. 95.
Kruszyński J. ks. Studia nad porównawczą historią religji. Poznań, 1926. s. 430.
Krzesiński A. ks. Kultura nowoczesna i jej tragizm. W-wa, 1934. s. 161.
Krzyżanowski J. Władysław St. Reymot. Twórca i dzieło. Lwów, 1937. s. 212.
Kucharski E. Aleksander Fredro. Życiorys literacki Lwów, 1926. s. 64.
Lam W. Malarstwo i jego zasady. Wyd. 2. Lwów, 1937. s. 92.
Le Roy A. ks. Religia ludów pierwotnych. W-wa, 1912. s. 367.
Łastowiecki A. Promienie Roentgena i ich zastosowania. Lwów, 1938. s. 88.
Łoś J. Gramatyka polska. Cz. I. Głosownia historyczna. Cz. II. Słowotwórstwo. Cz. III. Odmiennia (fleksja) historyczna. Lwów, 1922/27.
Majewski E. Kapitał. Wyd. 4. W-wa, 1919. s. 260.
Majewski E. Teorja człowieka i cywilizacji. Wyd. 2. W-wa, 1920. s. 165.
Malicki A. Typy wsi w Polsce. Lwów, b. r. s. 22.
Maliszewski E. Bibliografia pamiętników polskich i Polski dotyczących. W-wa, 1928. s. 447.
Młynarski F. Proporcjonalizm ekonomiczny. W-wa, 1937. s. 187.
Morawski K. Rzym i narody. W-wa, 1924. s. 184.
Mornet D. Histoire de la clarté française. Paris, 1929. s. 359.
Muckermann H. Eugenik. Berlin, 1934. s. 173.
Myśl. Katolicka myśl społeczna. Poznań, 1938. s. 460.
Nowak J. Satyra polityczna Sejmu Czteroletniego. Kraków, 1933. s. 233.
Pawluk M. Miasta w Polsce. Lwów, b. r. s. 40.
Piłsudski J. Pisma zbiorowe. T. I—X. W-wa, 1937/38.
Potrzeby. Gospodarcze i kulturalne potrzeba w-dztwa poleskiego. W-wa, 1937. s. 28.
Prace. Prace historyczno-literackie. Księga zbiorowa ku czci Ignacego Chrzanowskiego. Kraków, 1936. s. 646.
Prenant M. Géographie des animaux. Paris, 1933. s. 199.
Prochnau W. Akumulatory samochodowe. W-wa, b. r. s. 81.
Prochnau W. Elektrotechnika samochodowa. W-wa, b. r. s. 303.
Przyroda. Wielka przyroda ilustrowana. T I. Ziemia. T. II. Świat roślin. T. III i IV. Świat zwierząt. Człowiek. W-wa, b. r.
Rademacher A. Religja a życie. Poznań, 1935. s. 222.
Rath L. Aleksander Bronikowski. Lwów, 1937. s. 223.
Saillens E. Toute la France. Paris, 1925. s. 448.
Schuré E. Wielcy wtajemniczeni. W-wa, 1911. s. 316.
Skarżyński W. Witaminy. Lwów, 1938. s. 64.
Smolański M. Poezja legionów. Kraków, 1912 s. 191.
Studia. Studia staropolskie. Księga ku czci Aleksandra Brücknera. Kraków, 1928. s. 793.
Szydelski ks. Początki chrześcijaństwa. W-wa, 1911. s. XXI, 323.
Szyjkowski M. Dzieje komedji polskiej w zarysie. Kraków, 1921. s. 126.
Szyjkowski M. Myśl Jana Jakuba Rousseau w Polsce XVIII. wieku. Kraków, 1913. s. 270.

Tagore Rabindranath. Nacjonalizm. W-wa, 1921. s. 124.
Tarnowski St. Pisarze polityczni XVI, wieku. I. I. II. Kraków, 1886.
Tenner J. Podręcznik sztuki czytania. Lwów, 1917. s. 123.
Teodorowicz J. ks. Od Jahwy do Mesjasza. Poznań, 1936. s. 355.
Tuszyński A. Chory samochód. W-wa, b. r. s. 307.
Tuszyński A. Sztuka kierowania samochodem. W-wa, b. r. s. 143.
Tyrowicz M. Narodziny nowożytnej kultury europejskiej. Lwów, b. r. s. 76.
Weintraub W. Styl Jana Kochanowskiego. Kraków, 1932. s. 180.
Wieniewski J. Dlaczego uczymy się łaciny? Lwów, b. r. s. 49.
Wiktor J. Od Dunaju po Jadran. Lwów, 1938. s. 285.
Wilkosz W. Podstawy ogólnej teorji mnogości. W-wa, 1925. s. 280.
Wojciechowski K. Zagadnienia społeczne w powieści polskiej w w. XVIII, i w początkach w. XIX. Lwów, 1906. s. 35.
Wrzos K. Piłsudski i Piłsudczycy. W-wa, 1936. s. 231.
Wrzosek A. Jędrzej Śniadecki. Życiorys i rozbiór pism. T. l, ll. Kraków, 1910.
Zdziechowski J. Mit złotej waluty. W-wa, 1937. s. 325.
Zischka A. Nauka łamie monopole. Lwów, 1937. s. 328.
Zych S. Emigracja polska. Lwów, b. r. s. 34.
Żebrowski W. Literatura oświecenia w Polsce XVIII wieku. Lwów, b. r. s. 63.

WYDAWNICTWA NOWE I NADESŁANE.

Wydane nakładem „Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych" we Lwowie.

Kazimierz Hartleb: Kultura Polski od zarania dziejów po dni ostatnie. Wypisy źródłowe opatrzone rycinami. Str. 349 + 6 nlb. Cena zł 8.

Artur Górski: Ku czemu Polska szła. Wydanie czwarte. 1938 r. Str. 280. Cena zł 5.

Stefan Papée: Ignacy Mościcki. Str. 54 + 2 nlb. Cena zł. 0,50.

Wacław Sieroszewski: Józef Piłsudski. Wydanie drugie. Str. 51. Z portretem J. Piłsudskiego. Cena zł 0,50.

Kazimierz Czachowski: Wacław Sieroszewski. Życie i twórczość. Str. 152 + 2 nlb. Z portretem W. Sieroszewskiego. Cena zł 2,50.

Fiuczek M.: Maszyny elektryczne. Cz. II. Silniki asynchroniczne. Str. 90 + 3 nlb. Cena zł 1,35.

Kazimierz Karpiński: profesor Szkoły Ekonomiczno-Handlowej i wykładający w Akademii Handlu Zagranicznego. **Stenografia polska** według systemu Gabelsbergera-Polińskiego. Str. 146 + 2 nlb. Cena zł 3,80.

Piotr Emil Ehrlich: Domy towarowe. Przedsiębiorstwa wielosklepowe. Domy wysyłkowe. Str. Str. 143 + 1 nlb., 21 ilustracji. Cena zł 2,20.

Stefan Górniak i Leopold Paszek: Księgowość w handlu detalicznym. Str. 182 + 2 nlb., tablic 9. Cena zł 2,80.

Antoni Tatoń i Kazimierz Jabłowski: Sprzedaż sklepowa. Książka dla sprzedawcy. Str. 238, 37 fotografii, 29 rysynków, 14 wzorów listów sprzedażowych. Cena zł 2,70.

Piotr Emil Ehrich: Gdzie zakładać sklepy. Ludzie i praca. T. II. Str. 90, 31 tablic. Cena zł 1,80.

Ludwik Tyrowicz: Liternictwo w reklamie. Str. 112. Cena zł 2,50.

Feliks Burdecki: Walka o atom. Biblioteka Fizyczna. Tom 4. Str. 110 + 2 nlb. Cena zł. 1,80.

Zuzanna Rabska: Młodość w niewoli. Kartki z pamiętnika uczennicy tajnej pensji. Wydanie nowe. Str. 134 + 1 nlb, 10 ilustracji. Cena zł 2,80.

S. Barbara Żulińska C. R.: Dla Ciebie Polsko. Obrazki z życia Tadeusza Żulińskiego (Romana Burskiego). Str. 82 + 1 nlb., 7 ilustracji. Cena zł 1,30.

Prawo Szkół Prywatnych. Opracowali: Dr Zygmunt Kwiatkowski, Naczelnik Wydziału Prawnego Min. W. R. i O. P. i Ludwik Eckert, Ministerialny Wizytator Szkół. Zbiór przepisów w zakresie administracji szkolnictwa. Tom III. Wydawnictwo zalecone przez Ministerstwo W.R. i O.P. do użytku władz szkolnych (II S. 5636/37). Str. 375 + 1 nlb. Cena zł 5.

Pieśni Historyczne w opracowaniu fortepianowym Korneliusza Brzozowskiego. Str. 33 + 1 nlb. Cena zł 0,80.

Julia Duszyńska: Szarusia. Ilustracje oraz okładka dwubarwna Włodzimierza Bartoszewicza. Str. 54 + 1 nlb. Cena zł 2.

Ewa Szelburg-Zarembina: Najmilsi. Wydanie drugie. Ilustracje oraz okładka trójbarwna Wandy Zawidzkiej. Str. 118 + 1 nlb. Cena zł 3.

Wydawnictwa „Książnicy-Atlas" Lwów—Warszawa.

J. Wąsowicz i A. Zierhoffer: Świat w cyfrach. Rocznik statystyczny. Rok 1938. Str. 72. Zł 3,80.

B. Suchodolski: Liceum ogólnokształcące. (Współpraca Domu i Szkoły w Dziale Wych. Młodz. Z. 17). Str. 56. Zł 1,20.

T. Żeleński (Boy): Marysieńka Sobieska. Str. 366. Zł. 10,—.

Z. Nałkowska: Dom kobiet. Str. 142. Zł. 6,—. Sztuka sceniczna.

Z. Nałkowska: Choucas. Powieść internacjonalna. Wydanie drugie. Str. 211. Zł 4,50.

M. Lulofs: Guma.. Guma... Powieść z Sumatry. Str. 438. Zł 11,50.

Z. Nałkowska: Charaktery. Wydanie drugie. Str. 82. Zł. 4,—.

Z. Nałkowska: Niedobra miłość. Wydanie III. Str. 255. Zł 6,—.

„Przyroda i Technika" czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych pod redakcją Dr. Anny d'Abancourt Koczwarowej. Prenumerata roczna zł. 10.

Erazm Majewski: W otchłaniach czasu. Nowe wydanie Profesora Przedpotopowicza z przedmową Dr Adama Łuniewskiego. Ilustrowane. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r. 8⁰ duża. Str. 286.

Komunikat Administracji Dziennika Urzędowego.

Celem uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłek Dziennika Urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

1) Prenumerata winna być zgłoszona i opłacona najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza t. j. do dnia 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku.

2) Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wnosić do właściwych urzędów pocztowych a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.

3) Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł. a półrocznie 3 zł., winna być wpłacana na konto czekowe w P. K. O. Nr 30365 lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorium Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w Równem). Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.

4) Komplety Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzednim uiszczeniu należności w kwocie 6 zł. za komplet rocznika a 70 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr Nr 5 z 1928 roku, 1, 2, 3 i 4 z 1929 roku, 8 z 1931 oraz 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Nr pojedyńczy 60 gr. Konto P. K. O. Nr. 30.365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORIUM.

Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. 13 Dywizji 3, tel. 164.